

**Pedagógus szakvizsga (tehetséggondozás, tehetségfejlesztés) szakirányú
továbbképzési szak
Záróvizsga tételek
2018-2019-es tanév**

I. Választott ismeretkör (tehetséggondozás, tehetségfejlesztés) tételei:

1. Ismertessen egy- és többtényezős tehetségmodelleket!
2. Foglalja össze a tehetséges személyiség erőforrásait és nehézségeit a kogníciók, az érzelmek és a viselkedés területein!
3. Milyen típusokat különíthetünk el a tehetséges személyiség és képességek sokféleségét tekintve?
4. Jellemezze a tehetséges személyiség fejlődésének folyamatát, mely életszakaszokban milyen területeken történik előrelépés?
5. A kreativitás fogalma, jelentősége, mérése és fejlesztésének a tehetőségei.
6. Milyen jellegzetességeket azonosíthatunk tehetséges gyermekek családjának működésében, dinamikájában?
7. Jellemezze a tehetséggondozó pedagógusoktól elvárható személyiségbeli sajátosságokat és az alkalmazott pedagógiai kompetenciákat, tanítási módszereket, tantervi stratégiákat!
8. Melyek a tehetségazonosítás alapelvei? Foglalja össze, milyen módszereket és hogyan alkalmazna tehetséges gyermekek azonosítása során!
9. Elemezze a gyorsítás és a gazdagítás főbb elveit a tehetséggondozó programok összeállításán! Milyen hatásmechanizmusokkal számolhatunk mindezek során?
10. Gazdagítási programok lehetőségei, reform- és alternatív pedagógiai módszerek, intézmények szerepe a tehetséggondozásban. Milyen konkrét módszereket és eszközöket ismer a tehetséges gyerekek iskolán belüli, osztályban történő fejlesztésére?

II. Kötelező ismeretkör (pedagógus szakvizsga) tételei:

1. Az Európai integráció, létrejöttének okai, az integráció főbb szakaszai. Az EU négy szabadságelve. Az Európai Unió felnőttoktatási és felnőtt-tanulási politikája. Elemezze a kiegyensúlyozott európai modellt: foglalkoztathatóság, a társadalmilag aktív állampolgár fejlesztése, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, alapkészségek fejlesztése.
2. Az oktatás szerepe az Európai Unióban, közösségi programok az oktatás területén. Az EU országok oktatási szerkezete, az EU főbb oktatáspolitikai törekvései. Az oktatás és képzés terén folytatott uniós együttműködés (Oktatás és képzés 2020).
3. A köznevelési intézmény helye és szerepe a társadalomban. Ismertesse a 2011. CXCV. törvény alapján a jelenlegi köznevelési rendszer felépítését, intézményeit, alapvető feladatait. Ismertesse a 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet alapján a pedagógusok előmeneteli rendszerére vonatkozó általános szabályokat.
4. Az oktatási egyenlőtlenségek és a társadalmi egyenlőtlenségek összefüggései. Oktatás funkciói, az oktatás és a szocializáció összefüggései. Az iskolai eredményesség és a tanulók társadalmi, gazdasági és kulturális háttere közötti összefüggések. Szociolingvisztika és társadalmi struktúra: kidolgozott, korlátozott kód.
5. Az ENSZ Közgyűlése által 1989-ben elfogadott Gyermejjogi Egyezmény (44/25 határozat) tartalma. Vázzon fel a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló hatályos 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján a gyermekek védelmének rendszerét. Ismertesse, hogy a jogszabály értelmében melyek a gyermeki jogok, és milyen gyermekvédelmi feladatai vannak a köznevelési intézmény pedagógusának?
6. Magyarország oktatási eredményessége a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok tükrében. A hazai pedagógiai tevékenység jelene, továbbá a globalizálódás folyamata, a kommunikációs tér kitágulása és az ebből adódó kihívásokra adható válaszok. Az intézményi hatékonyság kritériumai, az intézmény eredményességének vizsgálata, és az intézményi hatékonyság növelésének lehetőségei.
7. A pedagógiai értékelés és mérés szerepe a nevelési és intézményi hatékonyságban, eredményességben. Nevelő-nevelt kapcsolatát javító értékelő eljárások a nevelési eredményesség tükrében. Az „Esettanulmányként” értelmezett „Egyéni Esetkezelés” szerepe az intézményi és nevelési eredményesség vizsgálatában pedagógiai problémás esetekhez kapcsolódóan.
8. Az integráció, szegregáció, inklúzió oktatási kérdései a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók csoportjai számára a hatályos 2011. évi CXCV. törvény alapján. Mutassa be a kapcsolódó ellátórendszer felépítését, és a segítség módjait!

9. Ismertesse az eredményes/hatékony pedagógusra jellemző kompetenciákat! Milyen veleszületett és tanult képességek szükségesek a pedagógus eredményes munkavégzéséhez? Az erőszakmentes kommunikáció lényege és sajátos szerepe a nevelési-oktatási intézmény szereplői közötti hatékony interakcióban.
10. Határozza meg a szervezet fogalmát, jellemezze a szervezet belső adottságait: a szervezet, a szervezeti kultúra fogalma, szervezetelméletek, szervezeti modellek (Handy, Quinn) jellemzői, a szervezeti kultúrát befolyásoló külső, belső tényezők. Ismertesse a köznevelési intézmény mint szervezet sajátos jellemzőit, a mikro-makro környezeti tényezőket, vertikális, horizontális kapcsolati hálójának jellemzői jegyeit és ezek hatását a szervezeti stratégiakészítésre. Határozza meg a szervezeti kultúra szimbólumait, metaforáit. Mutassa be munkahelyét a szervezeti kultúrajegyek alapján, javasoljon fejlesztési lehetőségeket.
11. A pedagógus mint erkölcsi személyiség. A pedagógus helye és szerepe a nevelési-oktatási intézményben. A pedagógus szerep/szerepkör alakulásának történeti állomásai, jellemzői, a pedagógus szerepet befolyásoló külső tényezők.

A záróvizsgára felkészülést segítő szakirodalmak:

A tételekben megjelenő hatályos jogszabályok, melyek elérhetők pl. itt:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.TV>

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100190.TV>

<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200124.TV>

Andorka Rudolf (2003): *Bevezetés a szociológiába*. Osiris Kiadó, Budapest, 12. fejezet, Oktatás. 378-404. o. ISBN 963 389 402 6

Bagdy Emőke- Kövi Zsuzsanna- Mirnics Zsuzsa (2014): *A tehetség kibontakozása*. Helikon Kiadó, Budapest

Barkóczi Ilona (2011): *Alkotó gondolkodás, alkotó ember*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest Bóta Margit (1999): *Tehetségnevelés: a család szerepe és kapcsolata az iskolával*. in. Iskolakultúra, II. sz., 89-93.o

Pierre Bourdieu (1997): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 156-177.o., ISBN 963 7476 60 1

Blaskó Zsuzsanna (1998): *Kulturális tőke és társadalmi reprodukció*. Szociológiai Szemle, 8. évf. 3 sz. 55-82.o.

Buda Mariann (2004): *Óriás leszel?- A tehetséges gyermek*. Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest

Czeizel Endre (2004): *Sors és tehetség*. Urbis Kiadó, Budapest Csíkszentmihályi Mihály (2009): *Kreativitás: a flow és a felfedezés, avagy a találékonyság pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Csapó Benő – Fejes József Balázs – Kinyó László – Tóth Edit (2014): Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. In: Kolosi Tamás- Tóth István György (szerk): *Társadalmi Riport 2014*, Tárki, Budapest, 110-136.o.

Csíkszentmihályi Mihály (2010): *Tehetséges gyerekek*. Nyitott Könyvműhely, Budapest

Gefferth Éva- Herskovits Mária (2004): *Csak keresni kell ...- A tehetséges gyerekekről nevelőknek* Trefort Kiadó, Budapest

Gyarmathy Éva (1998): *Tehetség és a tanulási zavarokkal küzdő kiemelkedő képességű gyermekek*. in. Magyar Pedagógia 98. évf. 2. sz. 135-153.

Gyarmathy Éva (2007): *A tehetség- Háttéré és gondozásának gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

Gyarmathy Éva (2011): *A tehetség-fogalma, összetevői, típusai és azonosítása*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

KATOLIKUS FŐISKOLA

Gyarmathy Éva- Kunné Szörényi Katalin (2004): *Alulteljesítő tehetségesek alternatív oktatása*. in. *Educatio* 1. sz 24-38.

Harmatiné dr. Olajos Tímea (2011): *Tehetség és szocio-emocionális fejlődés*. Didakt Kiadó, Debrecen

Inántsy-Pap Judit és mtsai (2010): *Tehetség és személyiségfejlesztés*. In. Géniusz könyvek. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége Kiadványa

Lannert Judit (2018) Nem gyermeknek való vidék. In: Kolosi Tamás- Tóth István György (szerk): *Társadalmi Riport 2018*, Tárki, Budapest

Tóth László (2000): *A tehetségesek tanárai*. in. Tóth László (szerk): *A tehetségesek tanítása*, KLTE, Debrecen

Turmezeyné dr. Heller Erika (2011): *Tehetséggondozás lehetőségei a kooperatív tanulásban*. Didakt Kiadó, Debrecen

Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és társadalom*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, ISBN 963 9542 04 0, 10-52.o., 66-77.o.

Németh András: *A pedagógusképzés és a pedagógusszerep története*. In: *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Online jegyzet. PTE, 2015. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagoguskpz_s_pedagogusszerep_trtnete.html

Varga Miklósné: *A pedagógusszerepek átalakulása napjainkban*. Új Pedagógiai szemle, 1998 július-augusztus, p. 112-117. <https://www.ofi.hu/tudastar/pedagogusszerepek>